

Bakgrundsbeskrivning av de uppdrag som utbildningsnämnd, barn- och skolnämnd samt kommunkontoret önskar bli befriade ifrån från och med år 2020

Lärlingslöner

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 att avsätta medel till gymnasiala lärlingsanställningar i Lunds kommuns verksamhet. Målgruppen är de gymnasieungdomar som läser till undersköterska respektive barnskötare. Lärlingsanställningarna ska ske inom den kommunala verksamheten. Kommunfullmäktige avsatte 2 000 tkr år 2016 och ytterligare 2000 tkr från och med år 2017. Totalt 4 000 tkr som motsvarar anställningar för 40-50 gymnasieungdomar.

Under vårterminen 2019 var det 50 elever som hade lärlingsanställning varav 30 inom barn- och fritidsprogrammet och 20 inom vård- och omsorgsprogrammet. Av dessa var 38 elever (76%) boende i annan kommun än Lund.

Då regelverket är oklart och det inte varit uttalat att även andra kommuner ska vara med och betala så har kostnaden för lärlingslöner inte påverkat priset på utbildningsplatserna. Lunds kommun har således stått för kostnaden för lärlingslön oavsett var eleven bor. Om lärlingslön skulle få fullt genomslag i priset på utbildningen skulle dessa utbildningsplatser bli avsevärt dyrare än andra yrkesutbildningar.

Nuvarande hantering skapar även en upplevd orättvisa bland elever där vissa program har lärlingslöner och andra inte vilket inte främjar elevernas studier och motivation.

Förslag till åtgärd

Om de medel som öronmärkts för att betala lärlingslöner förs över till att ingå i beräkningen av elevpeng kommer dessa även med i priset på sålda utbildningsplatser. Att utbetalning av lärlingslön upphör samtidigt som intäkterna för sålda elevplatser ökar innebär totalt ett tillskott om drygt 8 mnkr vilket skulle mildra effekten av nödvändiga besparingar i utbildningsnämndens verksamhet. Lärlingsanställningar bör i så fall fasas ut med de elever som nu går på de utbildningar där dessa erbjuds. Avsatta medel förs över till att ingå i beräkningen av elevpeng.

Fria fruktstunder

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige beslutade den 11 och 12 juni 2014 att avsätta medel om 2 200 tkr till fria fruktstunder inom ramen för ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2015-2017. Beslutet avser årskurserna förskoleklass samt årskurserna 1-3.

Förslag till åtgärd

Avsatta medel för fria fruktstunder bör läggas in i underlaget för beräkning av elevpeng och därigenom komma samtliga skolor tillgodo. Förslag till åtgärd innebär vidare att kommunfullmäktiges förväntan på verksamheten pausas avseende fria fruktstunder, till förmån för att verksamhetens rektorer använder avsatta medel för prioriteringar utifrån respektive enhets identifierade behov.

Utvecklingsstöd till idrottsprofiler i skolan

Bakgrund och erfarenhet

Utifrån kommunfullmäktiges beslut 2018-06-13 om att avsätta 1 500 tkr årligen från och med 2019 för utvecklingsstöd till idrottsprofiler i skolan, beslutade kommunstyrelsen 2019-05-02 att barn- och skolnämndens driftbudget skulle utökas med 800 tkr årligen. Kommunstyrelsen beslutade vidare att det skulle beaktas i EVP 2020-2022.

Utvecklingsstödet syftar till att uppmuntra, utöka och erbjuda bättre förutsättningar för skolor att utveckla lokala idrottsprofiler. Profiler för skolor är ingen obligatorisk verksamhet och det är rektor som fattar beslut om en skolas eventuella profil och vilken profil en skola i sådant fall ska ha.

Förslag till åtgärd

Avsatta medel för utvecklingsstöd till idrottsprofiler som införts bör läggas in i underlaget för beräkning av elevpeng och därigenom komma samtliga skolor tillgodo. Förslag till åtgärd innebär vidare att kommunfullmäktiges förväntan på verksamheten pausas avseende utvecklandet av idrottsprofiler, till förmån för att verksamhetens rektorer använder avsatta medel för prioriteringar utifrån respektive enhets identifierade behov.

Fortbildningskonto för lärare

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-14 att avsätta 3 600 tkr till individuella fortbildningskonton för alla lärare inom Lunds kommun. Kostnaden är beräknad utifrån 1 200 kr per lärare och år för de ca 3 000 lärare som är anställda av kommunen. Årliga budgetmedel om 3 600 tkr återfinns i kommunstyrelsens budgetram.

Efter att kommunkontoret tagit fram rutiner och regelverk infördes individuella lönekonton för lärare höstterminen 2018. Att utbildningskontot är individuellt innebär ett omfattande administrativt arbete. Alla kostnader som belastar utbildningskontot måste kunna härledas på individnivå. Detta kompliceras ytterligare av att outnyttjade pengar på utbildningskontot kan sparas i två år. I de fall läraren har sin tjänst delad på flera skolor måste det klargöras på vilken skola utbildningskontot finns. Vid byte av tjänst inom kommunen ska pengarna följa med läraren. Omkostnaden för beviljad fortbildning som överstiger tillgängligt belopp måste delas. Faktura som avser flera personer måste delas per individ etc. Rektorerna och administrativ personal på skolorna har fått ytterligare en administrativ process att ansvara för. Något systemstöd för denna rutin finns inte utan det hela måste skötas med excelark och särredovisning i ekonomisystemet.

Av avsatta medel om 3 600 tkr nyttjades sammanlagt endast 69 tkr 2018. För 2019 uppgår saldot per 2019-10-01 till 365 tkr.

Förslag till åtgärd

Avsatta medel för fortbildningskonto för lärare bör läggas in i underlaget för beräkning av elevpeng och därigenom komma verksamheten tillgodo utifrån rektors lokalt identifierade behov. På detta sätt uppnås även likabehandling gentemot fristående skolor.

Handledarbonus för lärare

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige beslutade 2018-11-29 att avsätta 3 000 tkr till handledarbonus för lärare inom förskola, grundskola och gymnasium. Hantering och fördelning av avsatta medel förtydligades i Kommunstyrelsens beslut 2019-06-19, § 163. Kommunstyrelsen beslutade:

- att införa handledarbonus om totalt 5 000 kronor per handled student för avslutad praktik retroaktivt från 1 januari 2019,
- att handledarbonusen utbetalas gradvis efter varje avslutad handledningsperiod,
- att rektor beslutar om bonusen ska tilldelas en eller delas av flera handledare efter genomfört uppdrag,
- att handledning som sker vid fristående skolor ska behandlas likvärdigt med kommunala,
- att en utvärdering av handledarbonus görs och presenteras för arbetsgivarutskottet senast i februari 2020.

Skolor som tar emot och handleder lärarstudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning får sedan länge ersättning från det lärosäte varifrån studenten kommer. Kommunfullmäktiges beslut om handledarbonus innebär att handledarbonus ska utbetalas till den eller de lärare som varit handledare för lärarstudenten. Utbetalningen utbetalas som påslag på lönen vilket dels innebär att det tillkommer PO-pålägg (arbetsgivaravgift sociala avgifter mm) och därtill görs avdrag för skatt för den lärare som fått bonus. Av kostnaden på 5 000 kr återstår knappt 3 600 kr att betala ut och efter skatt återstår ca 2 400 kr. Utbetalning ska göras gradvis efter varje handledningsperiod och kommer ibland då även delas mellan flera lärare. Per period och per lärare handlar det efter skatt till slut om små belopp per utbetalning. Att besluta om, fördela och administrera dessa medel innebär ett avsevärt mer omfattande administrativt arbete för skolornas rektorer och administrativa personal.

Förslag till åtgärd

Av de 3 000 tkr som kommunfullmäktige avsatt för handledarbonus går mer än hälften åt till att betala PO-pålägg och skatt. Därtill medför handledarbonus ett avsevärt mer omfattande administrativt arbete för rektorerna. Avsatta medel bör istället användas på ett sätt som gör att hela beloppet kommer verksamheten tillgodo utan att det medför tillkommande administrativt arbete.

Vita jobb

Bakgrund och erfarenhet

I februari 2017 antog kommunfullmäktige en motion om att använda sig av vita jobb-modellen vid upphandlingar. Senare under 2017 antogs en lag där upphandlande myndigheter har skyldighet att ställa så kallade arbetsrättsliga villkor där det är behövligt. Detta gäller både för varor/tjänster som produceras i Sverige eller i annat land. Det ska göras en behövlighetsbedömning som bör utgå från ett helhetsperspektiv och baseras på välgrundade uppgifter om riskerna för oskäligen arbetsvillkor i den aktuella branschen.

När det gäller arbete som utförs i Sverige ställer upphandlingsenheten krav rörande arbetsrättsliga villkor sedan lagstiftningen 2017. Upphandlingsmyndigheten arbetar kontinuerligt med att ta fram nya kriterier för olika branscher. Det är ett mycket omfattande arbete då alla specifika kollektivavtal måste tas fram och samtliga relevanta villkor, det vill säga lön, arbetstid och semester i faktiska siffror måste vara med i kravs-specifikationen.

På grund av bristande resurser så har upphandlingsenheten valt att ställa krav utifrån de kriterier som Upphandlingsmyndigheten tagit fram, i dagsläget är det inom bygg, städ och taxi. Det innebär att när Upphandlingsmyndigheten tagit fram nya kriterier så kommer dessa att ställas även i de upphandlingar som är berörda.

En av de stora utmaningarna just nu är hur mycket upphandlande myndighet kan kontrollera på personnivå. Det vill säga kontrollera att den person som utfört tjänst åt Lunds kommun har korrekt lön, semester och arbetstid enligt hänvisat kollektivavtal, detta på grund av den nya Datasäkerhetslagen.

Förslag till åtgärd

Upphandlingsenheten arbetar med att följa lagstiftningen inom området för vita jobb med de resurser som finns. Uppdraget bör fokusera på att vi ska klara att följa lagstiftningen på området.

Bioteknikindustriellt centrum

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige beslutade 2013 (KF 2012/0061, §125) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka på vilka sätt kommunen kan stimulera arbetet med att upprätta ett bioteknikindustriellt centrum i kommunen. Uppdraget skulle redovisas senast 2014-06-30 och ske inom ramen för befintliga resurser.

Mål om ekologisk mat

Bakgrund och erfarenhet

Kommunfullmäktige har i LundaEko II beslutat att år 2020 ska 100 procent av inköpskostnaden för livsmedel gälla ekologisk mat. (Delmål 2.5). I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige i EVP för 2020-2023 med budget för 2020 om en minskad fokusering på ekologisk mat till förmån för närodlat med en besparing på 2 miljoner kronor för kommunen. Det innebär att kommunen för 2020 har motstående formuleringar i en målsättning om en högre andel inköp av ekologiska livsmedel (100 % 2020) och ett krav om minskade inköp.

Förslag till åtgärd

År 2019 bedöms andelen ekologisk mat vara 84 procent (juni 2019). Målet för 2020 föreslås sättas till samma nivå som vi bedöms uppnå 2019. Den långsiktiga målsättningen för andelen ekologisk mat föreslås hanteras inom ramen för den pågående revideringen av LundaEko. Minskade inköp av ekologiska livsmedel föreslås hanteras genom att ekologiska livsmedel, främst frukt och grönsaker, under säsong byts till svenskodlade produkter.